

روایت میدانی از سامانه همسریابی و تفاوت نسلی در سبک انتخاب همسر

نیمه گمشده خود را اینجا بیابید!

گزارش

نیلوفرمنصوری

خبرنگار

آشنایی برای ازدواج، دیگر تنها به میهمانی‌های خانوادگی و معرفی‌های سنتی ختم نمی‌شود. حالا سال‌هاست که اینترنت، نقش جدیدی در پیوند زندگی‌ها ایفا می‌کند. هرچند با توجه به هنجارهای فرهنگی هر منطقه، رواج یافتن آن در نقاط مختلف جهان متفاوت است. البته موضوع آشنایی برای ازدواج از طریق رسانه، از چندین دهه قبل هم در کشور رواج داشت. برخی روزنامه‌ها ستونی را به پیام‌های خواستگاری اختصاص می‌دادند و با معرفی و اعلام مشخصات خود، نمایشان را برای ازدواج با همسر دلخواه ابراز می‌کردند. با آمدن اینترنت فضای مجازی حالا داستان‌ها شکل دیگری دارند. گرچه برخی به همان سبک و سیاق روزنامه‌های دهه‌های ۳۰ و ۴۰ ایده‌آل‌های همسر دلخواه‌شان را در فضای مجازی و اینستاگرام با بالا و پایین کردن عکس‌های صفحات جست‌وجو می‌کنند اما از دهه ۹۰ سامانه‌های همسرگزینی با مجوز وزارت ورزش و جوانان تلاش کردند تا نقش واسطه‌گری و همسان‌گزینی برای ازدواج را ایفا کنند. سامانه «همسان‌گزینی همدم» یکی از سامانه‌های همسریابی در بستر فضای مجازی است که با مجوز رسمی و با هدف انتخاب آگاهانه ازدواج پایدار فعالیت می‌کند و هدفش وساطت برای ازدواج دو جوان است که تمایل به تشکیل زندگی مشترک دارند. آمار بالای ازدواج موفق و زیر یک درصد طلاق نشان از کاربند بودن مشاورانی است که تلاش می‌کنند در این مرکز کسانی را که همسان و مناسب برای ازدواج هستند به یکدیگر معرفی کنند.

در دنیایی که آشنایی‌ها با یک کلیک آغاز می‌شود و فیلترهای هوشمند جای معرف‌های سنتی را گرفته‌اند، این سؤال پیش از هر وقت دیگری مطرح می‌شود که آیا اینترنت می‌تواند بستر امنی برای شکل‌گیری رابطه‌ای عمیق چون ازدواج باشد؟ برای پاسخ به این سؤال و آشنایی با نحوه همسان‌گزینی و همسریابی سراغ یکی از این مراکز رفتیم. جایی که به گفته مسئول آن اولین سامانه همسان‌گزینی برای ازدواج است و از سال ۱۳۹۸ با مجوز وزارت ورزش و جوانان فعالیت می‌کند و از ۴۵۰۰ زوجی که در این مرکز به یکدیگر معرفی شده و ازدواج کرده‌اند تنها سرنوشت ۸ زوج به جدایی ختم شده است.

اینجا خبری از مراجعه‌کننده نیست. همه چیز در بستر اینترنت انجام می‌گیرد. از ثبت‌نام اولیه تا معرفی و در نهایت ازدواج. در یکی از اتاق‌ها با زهره‌سادات حسینی، مدیر سامانه همسان‌گزینی «همدم» هم‌کلام می‌شوم. او با معرفی برخی از زوج‌هایی که سال‌های قبل با واسطه آنها ازدواج کرده و صاحب فرزند هم شده‌اند، می‌گوید: ««همدم» اولین سامانه رسمی معرفی ازدواج در ایران است که با تلاش مؤسسه تیپان - وابسته به سازمان تبلیغات اسلامی - راه‌اندازی شده است. ایجاد امکانات مناسب برای ازدواج هرچند کار پرخیروبرکتی است اما چالش‌های خاص خود را دارد. افرادی که به این حوزه ورود می‌کنند باید توانایی برخورد با مسائل ازدواج را داشته باشند. یکی از مهم‌ترین چالش‌ها، مواجهه خانواده‌ها با شیوه فعالیت ماست. باتوجه به اینکه همدم، پدیده نوظهوری است و برای بسیاری از خانواده‌ها پذیرفتن این شیوه ازدواج سخت است بنابراین باید کارشناسان و اساتید حاضر در این مجموعه توضیحات لازم درباره روند کار را برای خانواده‌ها تشریح کنند.»

از همسان‌گزینی تا همدم‌یابی

صحت‌سنجی اطلاعات مسأله مهمی است که در سامانه‌های همسریابی باید به دقت مورد بررسی قرار گیرد. موضوعی که زهره سادات حسینی به آن اشاره می‌کند و می‌گوید: «همدم به سامانه‌های دولتی متصل است و استعلام‌هایی راستی‌آزمایی را از این درگاه‌ها دریافت می‌کند. وقتی فرد وارد سامانه می‌شود، مدارک، فرم‌های مشخصات و آزمون‌های روانشناختی متقاضی راستی‌آزمایی می‌شود تا خصوصیات خلقی و شخصیتی او مشخص شود. از همه این موارد استعلام می‌گیریم تا میان کاربران اعتماد ایجاد شود.»

او در پاسخ به این سؤال که فعالیت سایت‌های همسان‌گزینی این سؤال را به دنبال دارد که شاید پیدا کردن همسر در سایت جلوه خوبی نداشته باشد و برخی به نیت دیگر وارد سایت می‌شوند می‌گوید: «واقعیت این گونه نیست که بگوییم همه

گزارش

گرفته‌ایم تا زوج‌های نزدیک به هم یا مکمل را که تناسب دارند به هم معرفی کنیم. اما گاهی مشاهده می‌شود افراد خواسته‌های عجیبی دارند که معطوف به مسائل مادی، ظاهری است. به طور مثال یک متقاضی به دنبال زوجی با قد بلند بود که البته خودش هم بلندقد نبود. متقاضی هم داشتیم که با دارا بودن مدرک دیپلم فقط به دنبال پزشک، دندانپزشک یا داروساز بود. گاهی مواقع دو خانواده که در آستانه وصلت هستند، موضوع مهریه مسأله‌ساز می‌شود که البته این موارد با مشاوره کارشناسان به نفع دو خانواده حل و فصل می‌شود.»

تفاوت بین نسلی

بر اساس آمار همدم، بیش از ۷۰ درصد از کسانی که در این سامانه ثبت‌نام کرده‌اند دارای تحصیلات دانشگاهی‌اند. دامنه سنی آنها از دهه شصتی‌ها تا دهه هشتادی‌هاست و تعداد مردان یک و نیم برابر زنان است. حتی گروهی از مجردهای میانسال دهه ۴۰ و ۵۰ نیز در میان کاربران حضور دارند. در شش سال گذشته، از شش استان بیش از ۸۷ هزار نفر ثبت‌نام کرده‌اند که از این میان، ۴۵۰۰ ازدواج رسمی ثبت شده است. جالب‌تر اینکه، تنها ۸ مورد از این ازدواج‌ها به طلاق منجر شده‌اند.

این نرخ پایین جدایی، یکی از افتخارات مدیران همدم است و آن را به دقت در فرآیند انتخاب و پشتیبانی پس از ازدواج نسبت می‌دهند. به گفته سادات حسینی، تفاوت دیدگاه موجب ثبت بیشتر یا کمتر ازدواج دهه‌های مختلف است. متقاضیان دهه ۸۰ از همان ابتدا با جسارت بسیاری از کارهای آشنایی و ازدواج را به تنهایی پیش می‌برند ولی متقاضیان دهه ۶۰ از همان ابتدا اصرار دارند که خانواده‌ها در جریان قرار بگیرند.

تیم مشاوره به کمک می‌آید

مدیر همدم درباره پیگیری وضعیت زوج‌ها از طریق این سامانه توضیح می‌دهد: «در صورت ثبت ازدواج و عقد دائم، مرحله پیش پایداری ازدواج صورت می‌گیرد. معرف‌ها تا لحظه عقد همراه کاربران هستند و پس از آن هم، تا ۴ سال هر شش ماه یک‌بار با زوج‌ها ارتباط می‌گیریم. اگر مشکلی در زندگی مشترک به‌وجود آید، تیم مشاوره به کمک آنها می‌آید تا بتوانند با گفت‌وگو و درک متقابل، مشکل را حل کنند.»

و وجود همه تلاش‌ها و موفقیت‌ها، پذیرش اجتماعی ازدواج اینترنتی در جامعه ایرانی همچنان با چالش مواجه است. سادات حسینی می‌گوید: «مجموعه ما ادعا نمی‌کند که می‌خواهد مشکل ازدواج کل کشور را حل کند، زیرا نه در توان ماست و نه در توان هیچ سامانه دیگری، اما سامانه‌های قانونی همسریابی به عنوان مسیری برای معرفی و شناخت ازدواج گزینه خوبی هستند.»

ملاک‌های عجیب متقاضیان

همسان‌گزینی

معیارهای ازدواج از نظر حسینی گاهی بسیار عجیب و غریب است. او در پاسخ به سؤالی درخصوص اینکه آیا تاکنون مواردی بوده که ملاک‌های عجیب و غریبی برای ازدواج داشته باشند، می‌گوید: «شاخص‌های همسان‌گزینی را طبق شاخص‌های روانشناختی، اجتماعی و فرهنگی، در نظر

«ایران» از روند دریافت مجوز تا عملکرد مراکز همسان‌گزینی گزارش می‌دهد

در جست‌وجوی یار بی‌کَلک

گزارش

مهسا قوی‌قلب

خبرنگار

کانال‌های انتخاب همسر برای خودشان فایل جداگانه‌ای در فضای مجازی دارند، چون هم تعدادشان خیلی بالاست و هم اینکه بسیاری از آنها فعالیت غیرقانونی دارند و با دریافت مبالغ هنگفت، کاری جز پشت هم اندازی انجام نمی‌دهند. کسانی که سر و کارشان به این کانال‌ها می‌افتد، باید قبل از هر کاری یک مبلغ مشخصی به حساب صاحب کانال یا به قول خودشان مدیر مجموعه واریز کنند و بعد منتظر بمانند تا مشخصات و عکس فرد مورد نظر برایشان ارسال شود. اما این انتظار خیلی طولانی می‌شود؛ چرا که اصولاً خبری از عکس و مشخصات برای آشنایی و خواستگاری نیست تا باب آشنایی باز شود. از طرف دیگری پولی که واریز شده برنمی‌گردد و برای همیشه یلاک می‌شوند تا داستان به جایی بند نیاشد. همین موضوع باعث شد بحث مجوزدار شدن مراکز همسریابی به میان بیاید تا کلاهبرداری‌های این حوزه به پایان برسد. در حال حاضر ۲۱۰ مرکز با مجوز رسمی و به صورت قانونی در کل کشور فعالیت می‌کنند و کسانی که هنوز نتوانسته‌اند فرد مورد نظرشان را پیدا کنند، می‌توانند با خیال راحت و بدون ترس از کلاهبرداری، شریک زندگی خود را بیابند.

به گفته لطفی‌زاده، برای دریافت مجوز باید از طریق سازمان تبلیغات اسلامی ثبت‌نام اولیه انجام شود، بعد از بارگذاری مدارک، مرکز درخواست‌کننده گزینش شده و یک ارزیاب به آدرس مکان مورد نظر مراجعه می‌کند، در صورت صحت‌سنجی، متقاضی در نوبت مصاحبه قرار می‌گیرد. معمولاً بعد از آمدن استعلام‌های مدارک ارسالی، حدود ۲ تا ۴ ماه زمان می‌برد تا نوبت مصاحبه داده شود، سپس با حضور نماینده اداره ورزش و جوانان در کمیسیون مربوطه، فرد متقاضی حاضر شده و مصاحبه‌ها انجام می‌شود. انجام مصاحبه‌ها هم هر ۱۵ روز یک‌بار انجام و مجوزها از طریق وزارت ورزش و جوانان صادر می‌شود.

مراکز، سالانه ارزیابی می‌شوند

طبق ماده ۲۷ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، سازمان تبلیغات اسلامی مکلف به ثبت‌نام متقاضیان مجوز مراکز همسان‌گزینی است و بر اساس تبصره این ماده، وزارت ورزش و جوانان موظف است

دکتر اکرم لطفی‌زاده، معاون دفتر برنامه‌ریزی و توسعه اجتماعی سازمان جوانان وزارت ورزش و جوانان کشور با اشاره به اینکه کانال‌های بسیار زیاد مختلفی در حوزه همسریابی در صفحات مجازی حضور دارند به «ایران» می‌گوید: «برخی از این مراکز با رد و بدل کردن چند عکس مبالغ بالایی از افراد می‌گیرند، در حالی که مراکز مجوزدار با هزینه‌ای بسیار پایین در مکانی که تابلو دارد و قابل شناسایی و پیگیری است، به ارائه خدمات در این حوزه می‌پردازند، کما اینکه افرادی که توسط سایت‌ها یا کانال‌های مجازی و غیرحقیقی مغبون شده‌اند، هیچ وقت دستشان به جایی نمی‌رسد و نمی‌توانند با شکایت راه به جایی ببرند.»

لطفی‌زاده با بیان اینکه در کل کشور تنها ۲۱۰ مرکز مجوزدار داریم در ادامه توضیح می‌دهد: «از سال ۱۴۰۱ در راستای اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، سازمان تبلیغات اسلامی در این حوزه ورود کرد و سالانه رقمی در حدود ۸۰ مرکز همسان‌گزینی اضافه می‌شود. در شهر تهران هم حدود ۴۰ مرکز فعال است.»

مرحله فرزندآوری ارتباط خود را با متقاضیان قطع نکرده و پس از تولد فرزند، حتی با هزینه‌ای به خانواده‌ها تبریک می‌گویند و با کارگاه‌های آموزش فرزندپروری در این مراکز، سعی می‌شود به خانواده‌ها کمک شود. او در زمینه میزان هزینه کارگاه‌ها و مبالغ دریافتی برای مشاور روان‌شناسی توضیح می‌دهد: «با توجه به فعالیت مراکز و تعداد مخاطبان، وزارت ورزش و جوانان درصدی از هزینه‌ها را تقبل می‌کند. مبلغی هم که برای مشاوره دریافت می‌شود، طبق تعرفه سازمان به زوجین این آموزش‌ها ارائه می‌شود. هدف ما صرفاً آشنایی نیست و در کنار آشنایی، باید آموزش‌های لازم هم توسط مراکز به صورت جدی دنبال شود.

در برخی مراکز اما بیشتر از سایرین به پایداری ازدواج‌ها هم مشتا به آشنایی با یکدیگر

کلاهبردارها تمایز می‌کند این است که اغلب مراجعه‌کنندگان قصد ازدواج دارند. به گفته این مقام مسئول، بیشتر مراجعه‌کنندگان این مقام مسئول، بیشتر مراجعه‌کنندگان خانم هستند. در مورد هر ازدواجی، اهمیت موضوع، پایداری ازدواج است که به طلاق ختم نشود و با فرزندآوری در کشور بالا برود و کاهش سالمندی کمک کند. در این زمینه، لطفی‌زاده با بیان اینکه ازدواج‌ها ۳ تا ۵ سال بعد از ازدواج رصد می‌شوند، می‌گوید: «آمار طلاق‌ها در میان ازدواج‌هایی که از طریق مراکز همسریابی مجوزدار با هم آشنا می‌شوند پایین است و فقط آمار یک تا دو درصدی دارد.

از آنجایی که معمولاً در خلال جلسات، خانواده‌ها هم مشتاق به آشنایی با یکدیگر

از سال ۱۴۰۱ در راستای اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، سازمان تبلیغات اسلامی در این مراکز ارزیابی می‌شوند. اضافه می‌شود. در شهر تهران هم حدود ۴۰ مرکز فعال است